

MARTTI LUTHER

Lupaus jokaiselle ihmiselle

“Sentähden että tämän teit etkä kieltänyt minulta ainokaista poikaasi, minä runsaasti siunaan sinua ja teen sinun jälkeläistesi luvun paljoksi kuin taivaan tähdet ja hiekka, joka on meren rannalla, ja sinun jälkeläisesi valtaavat vihollistensa portit. Ja sinun siemenessäsi tulevat siunatuiksi kaikki kansakunnat maan päällä, sentähden että olit minun äänelleni kuulijainen.” (1 Moos. 22:16-18)

Nämä sanat ovat tarjonneet ainesta ja olleet kuin pulppuva lähde moniin ennustuksiin ja saarnoihin Jesajalle, Daavidille ja Paavalille. Ne ovat sopu-
soinnussa edellisten lupauksen kanssa, jotka jo ovat luvuissa 12 ja 15 “Sinussa, Abraham, tulevat siunatuiksi kaikki sukukunnat maan päällä” (1 Moos. 12:3), samoin: “Katso taivaalle ja lue tähdet, jos taidat ne lukea, niin on siemenesi oleva” (1 Moos. 15:5). Tämä lupaus on nyt selkeämpi ja yksityiskoh-
taisempi. — — —

Merille pantavaa on tässä yleis-
tävän lauseen selitys: “Kaikki kansakunnat tulevat siunatuiksi.” Pyhä Raamattu käyttää sitä selvästi osoittaakseen, ettei mikään kansakunta voi tulla

siunatuksi muutoin kuin tämän siemenen kautta. Samaa ilmaisee lause Johanneksen 1. luvussa: “Valkeus, joka valaisee jokaisen ihmisen” (Joh. 1:9) ja sitten taas: “Jumala tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat.” (1 Tim. 2:4) Ei siis vain sitä, että kaikki saisivat valkeuden, vaan sitä, että siunaus kokonaisuudessaan leviäisi kaikkiin kansoihin ja tulisi niiden osaksi tästä siemenestä. Tässä on kaikenkattava sana “kaikki” yleistä ilmaisevan sijasta, on kuin sanottaisiin: missään ei ole valoa, elämää eikä pelastusta muualla kuin tässä siemenessä.

Näin on meidän oppimme saanut selkeän vahvistuksensa ja vastustajien oppi kumottu. Kristuksessa me saamme siunauksen, emme itsessämme, ja näin ollen meidän on varmasti pääteltävä, että osaksemme tulee siunaus juuri Kristuksen kautta. Se, joka taistelee tätä vastaan, niin kuin paavilaiset tekevät, todistaa selvästi, ettei hän käsitä yhtään mitään hurskaasta opetuksesta.

Kirjasta Ensimmäisen Mooseksen kirjan selitys 18-24, Hämeenlinna 2005, s. 318, 342. Suomenkoski Heikki Koskenniemi. Otsikko toimituksen.

Evankeliumin ainutlaatuisuus

Nykyaikana on yleistynyt sellainen käsitys, että olisi useita teitä pelastukseen. Monet ihmiset ajattelevat, että eri uskonnot ovat peräisin samasta lähteestä ja ikään kuin tuovat esiin yhteisen totuuden eri puolia. Tämä ajatus vaikuttaa muun muassa siihen, kuinka koulussa opetetaan uskontoa. Nykyään ei oppilaita opetussuunnitelman mukaan ohjata henkilökohtaiseen uskoon, vaan esitellään toisaalta Raamatun, toisaalta muiden uskontojen kirjojen opetuksia. Tästä syystä on aihetta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että evankeliumi Kristuksesta on ainutlaatuinen ja ainoa tie autuuteen.

Joulun ja loppiaisen sekä niiden jälkeisen ajan aiheet teroittavat monin tavoin sitä, että Jumala antoi Vapahtajan, joka on ainoa tie iankaikkiseen elämään. Kun Jeesus oli syntynyt, paimenet saivat kuulla ilosanoman, joka oli tullut heille ja kaikelle kansalle. He kiiruhtivat katsomaan nimenomaan Jeesusta, syntynyttä Vapahtajaa. Itämaan tietäjät tekivät pitkän ja vaivalloisen matkan kumartaakseen syntynyttä Israelin kuningasta ja tuomaan hänelle lahjoja. Heidän matkansa olisi ollut mieltä vailla, jos he olisivat voineet yhtä hyvin löytää Jumalan oman kansansa keskuudessa vallinneiden uskonoppien mukaan. Vanha Simeon oli saanut Jumalalta lupauksen, että hän saa nähdä Herran voidellun. Tämä toteutui silloin, kun hän sai pitää Jeesus-lastaa sylissään. Hänessä Simeon näki Herran, joka oli syntynyt valoksi kaikille kansoille ja pelastukseksi Israelille.

Kun apostolit julistivat evankeliumia Jeesuksesta, julistukseen liittyi kaksi horjumatonta periaatetta. Ensiksi evankeliumi on todistus kaikille tulleesta armosta: *“Hän (Jeesus) on meidän syntiemme sovitus, eikä ainoastaan meidän, vaan myös koko maailman syntien.”* (1 Joh. 2:2) Uskossa häneen saadaan kaikki synnit anteeksi ilman lain tekoja: *“Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja.”* (Room. 3:28) Toiselta puolen muulla tavoin kuin uskon kautta Jeesukseen ei saada syntejä anteeksi: *“Ei ole pelastusta yhdessäkään toisessa; sillä ei ole taivaan alla muuta nimeä ihmisille annettu, jossa meidän pitäisi pelastuman.”* (Apt. 4:12)

Evankeliumin ainutlaatuisuus antaa sinulle varman turvan. Sinulla on Vapahtaja, joka on kantanut kaikki syntisi. Uskossa häneen sinulla on anteeksiantamus kaikista synneistäsi ja olet matkalla iankaikkiseen autuuteen. Mistään muualta et voi tätä armoa löytää, mutta toisaalta sinun ei sitä muualta tarvitse etsiäkään. Uskossa Jeesukseen olet Vapahtajasi turvassa.

Evankeliumin ainutlaatuisuus on tärkeä asia myös silloin, kun kerromme Vapahtajasta niille, jotka eivät häntä tunne. Kenelläkään, ei edes ulkonaisesti kaikkein esikuvallisimmalla ihmisellä, ole Jumalan edessä muuta toivoa ja tietä pelastukseen kuin Jeesus. On todellisen rakkauden mukaista tuoda tämä asia esille. Mutta Jeesuksessa on syntien anteeksiantamus jokaista varten tarjolla, sillekin, joka on pitänyt häntä vain yhtenä opettajana toisten joukossa tai jopa pilkannut häntä. Sitä, että kaikkien ihmisten synnit ovat sovitettut, tulee pitää kaikkia varten esillä.

Ainutlaatuinen evankeliumi Kristuksesta antaa rauhan. Suurinkin syntinen saa levon ja autuuden uskossa Vapahtajaan. Jää tämän Herran turvaan ja kutsu toisiakin uskomaan häneen.

Kimmo Närhi

Minkälainen usko pelastaa?

Luterilainen n:o 2/1962, s. 9.

Se mielipide, että "usko pelastaa, kun se vain on vilpittöntä, huolimatta siitä, mitä uskotaan", näyttää yhä leviävän maailmassa. Tästä ovat osoituksena ne monet yritykset saada kaikki kirkot ulkonaiseen yhteyteen yrittämättä ensin päästä opilliseen yksimielisyyteen. Mutta mitä Jumalan Sana sanoo pelastavasta uskosta? Onko Raamatun mukaista sanoa että kaikki usko pelastaa, kun se vain on vilpittöntä? Ei lainkaan! Raamatussa määritellään tarkasti, minkälainen usko pelastaa.

Pelastavalla uskolla täytyy Raamatun mukaan olla ensinnäkin oikea kohde.

Tämä kohde on Jeesus Kristus, Jumalan Poika ja maailman 'Vapahtaja. Apostoli Paavali sanoi hätääntyneelle vanginvartijalle Filipissä: "Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut." Apt. 16:31 Jeesus sanoi: "Minä olen tie ja totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani". (Joh. 14:6) "Joka uskoo Poikaan, sillä on iankaikkinen elämä; mutta joka ei ole kuuliainen Pojalle, se ei ole elämää näkevä, vaan Jumalan viha pysyy hänen päällensä." (Joh. 3:36) Nämä Raamatun kohdat riittävät todistamaan, että ainoastaan usko Jeesukseen pelastaa.

Jumalan Sanasta myös käy ilmi, miksi usko Jeesukseen pelastaa. Johannes kirjoittaa: "Ja hän on meidän syntiemme sovitus; eikä ainoastaan meidän, vaan myös koko maailman syntien." (1 Joh. 2:2) Jeesus, Jumalan Poika, on poistanut sen väliseinän, joka erotti meidät Jumalasta, on täyttänyt kaikki

Jumalan vanhurskauden vaatimukset puolestamme, on saanut aikaan sen, että Jumala on sydämessään antanut koko maailman synnit anteeksi. Tämän Jeesus sai aikaan, kun Hän pani itsensä lain alaiseksi ja täytti sen vaatimukset edestämme, ja kun Hän otti päällensä meidän ja koko maailman syntikuorman ja kantoi sen kirotululle ristin puolelle, jossa Hän kärsi sen rangaistuksen, jonka meidän olisi tullut kärsiä, jossa Hän vuodatti pyhän kalliin verensä ja antoi henkensä meidän edestämme. Tämän Jeesuksen suorittaman sovitus työn tähden Jumala julisti maailman synnit anteeksi ja lupasi: "Joka uskoo Poikaan, sillä on iankaikkinen elämä". Hinta, jonka Jeesus maksoi langenneesta ihmiskunnasta oli täysin riittävä lunastushinta, koska Hän ei ole ainoastaan tosi ihminen, vaan on myös tosi Jumala. Maailma todella tuli sovitetuksi Jumalan kanssa. Jeesuksen voitollinen nouseminen kuolleista kolmantena päivänä on todistus siitä.

Näin ihmeellinen on evankeliumin sanoma: Jeesus on pelastanut meidät siitä synnistä, jonka perimme esivanhemmiltamme, siitä synnistä, jota olemme tehneet ja vielä teemme ajatuksin, sanoin ja töin. Hän on pelastanut meidät perkeleen vallasta ja iankaikkisesta kadotuksesta. Vapaana armolahjana me saamme tämän pelastuksen omaksemme uskon kautta, ja uskon kautta olemme pyhiä ja vanhurskaita Jumalan silmissä, taivas-kelpoisia. Huomatkaa! Sanoimme "us-

kon kautta”, ei uskon tähden. Tässä on suuri ero. Me emme ole tulleet vanhurskaiksi sen tähden, että uskomme. — Näin ollen uskostamme tulisi meidän suorittamamme hyvä työ. — Vaan me olemme tulleet vanhurskaiksi uskon kautta. Usko on vain se väline, se Jumalan antama käsi, jolla otamme vastaan, mitä Kristus on meille ansainnut.

Pelastava usko ei ole vain pään tietoa

Ei riitä se, että tiedetään Jeesuksesta ja Hänen suorittamastaan työstä. Jaakob kirjoittaa: “Sinä uskot, että Jumala on yksi. Siinä teet oikein; riivajatkin sen uskovat ja vapisevat.” Jaak. 2:19 Pelastava usko on Jumalan antama varmuus siitä, että Jeesus maksoi juuri minun syntivelkani, että juuri minä Jeesuksen ansion tähden olen autuas Jumalan lapsi ja taivaan perillinen. Pelastava usko on luottamista evankeliumin lupauksiin.

Ei siis ole totta, niin kuin monet väittävät, että ei ole niin väliä mitä uskotaan, kun vain olemme vilpittömiä uskossamme. Kerrotaan eräästä miehestä, joka rautatieasemalle saavuttuaan kohtasi juuri matkaan lähtevän ju-

nan. Matkalippua ostamatta hän astui junaan, joka heti lähti matkaan ja mies oli iloinen siitä, että hän juuri ehti junaan. Kun junailija tuli perimään matkalippua, tarjosi matkustaja rahaa matkalipun asemasta. Junailija selitti: “Olette kyllä oikealla rautatiellä, mutta väärässä junassa. Tämä juna menee itään eikä länteen, mihin te tahdotte mennä.” Mies oli aivan vakavissaan astunut junaan siinä uskossa, että juna vie hänet sinne, mihin hän halusi mennä. Vilpítőn usko ei tosiasiaa toiseksi muuttanut. Matkustaja oli käsityksessään aivan vilpítőn, mutta kuitenkin aivan erehtynyt. Tämä pitää paikkansa myös, kun on pelastava usko kysymyksessä.

Onko sinulla pelastava usko, rakas lukija? Jumalan tahto on, “että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden.” 2 Tim. 2: 4. Hän sanoo: “Usko tulee siis kuulemisesta, mutta kuuleminen Kristuksen sanan kautta.” Room. 10:17. Pysykäämme siis Kristuksen Sanassa. Kyllä Jumala pitää lupauksensa ja Sanan välityksellä, Pyhän Hengen voiman kautta synnyttää ja säilyttää pelastavan uskon sydämissämme.

R. E.

Pyhitys

Uskontunnustuksessa lausumme uskovamme luomiseen (1. uskonkappale), lunastukseen (2. uskonkappale) ja pyhitykseen (3. uskonkappale). Kaikki nämä asiat ovat uskon kohteita. Näin ne ovat Jumalan tekoja meidän ajalliseksi parhaaksemme ja iankaikkiseksi elämäksemme.

Kun tarkastelemme pyhitystä, voi mieleemme tulla seuraavia muun muassa seuraavia kysymyksiä: Miten usko Kristukseen ja pyhitys liittyvät toisiinsa? Tarvitseeko uskova ihminen pyhitystä? Voiko syntinen ihminen pyhittyä ja jos voi, miten se ilmenee?

1. Pyhitys laajassa ja suppeassa merkityksessä

Pyhityksestä puhuttaessa on huomattava, että Raamattu puhuu tästä asiasta sekä laajassa että suppeassa merkityksessä. Siksi on tärkeää olla selvillä, kummasta merkityksestä kulloinkin on kysymys.

Laajassa merkityksessä pyhityksellä tarkoitetaan koko Pyhän Hengen työtä, jonka vaikutuksesta ihminen tulee vapaaksi synnistä, Jumalan omaksi elääkseen hänen alamaisenaan ja palvellakseen häntä sekä sitä, että uskova tulee viimeisenä päivänä otetuksi iankaikkiseen autuuteen. Tässä merkityksessä pyhityksestä puhutaan esim. Ef. 5:25-27:ssä: *“Kristuskin rakasti seurakuntaa ja antoi itsensä alttiiksi sen edestä, että hän sen pyhittäisi, puhdistaen sen, vedellä pesten, sanan kautta, saadakseen asetetuksi eteensä kirkastettuna seurakunnan, jossa ei olisi tahraa eikä ryppyä eikä mitään muuta sellaista, vaan joka olisi pyhä ja nuhteeton.”* Samoin katekismuksen 3. uskonkappale ja sen selitys sisältää uskon syntymisen, syntien anteeksisaamisen ja iankaikkiseen elämään pääsemisen.

Suppeassa merkityksessä pyhitys tarkoittaa ihmisessä uskon seurauksena tapahtuvaa hengellistä muutosta eli elämän pyhyttä. Tässä mielessä sanaa käytetään esim. Room. 6:19:ssä ja 22:ssa: *“Sillä niinkuin te ennen annoitte jäsenenne saastaisuuden ja laittomuuden palvelijoiksi laittomuuteen, niin antakaa nyt jäsenenne vanhurskauden palvelijoiksi pyhitykseen. - - - Mutta nyt, kun olette synnistä vapautetut ja Jumalan palvelijoiksi tulleet, on teidän hedelmänne pyhitys, ja sen loppu on iankaikkinen elämä.”*

Sitä, että pyhitys seuraa vanhurskauttamista eli pelastavan uskon saamista, teoittaa myös luterilainen tunnustus: *“Samoin pysyköön ja säilytetäköön uskon ja*

hyvien tekojen järjestys, niin ikään vanhurskautuksen ja uudistuksen eli pyhityksen järjestys... Sitten kun persoona näin on vanhurskautettu, se Pyhän Hengen kautta myös uudistetaan ja pyhitetään.”(Yksimielisyyden ohje III, 40, 41) Vanhurskauttamisessa eli pelastuksen omistamisessa uskon kautta on kyse siitä, että ihminen uskossa turvautuu itsensä ulkopuolella tapahtuneeseen Kristuksen armotyöhön eli syntien sovitukseen. Pyhityksessä suppeassa mielessä on kyse siitä, että Jumala sisäisesti muuttaa luonnostaan syntistä ihmistä vanhurskaaksi. Tässä on kyseessä koko tämän elämän ajan jatkuva taistelu uuden ja vanhan ihmisen välillä.

2. Usko Vapahtajaan ja pyhitys kuuluvat erottamattomasti yhteen

Kun Pyhä Henki on synnyttänyt ihmisessä uskon evankeliumiin, hän välittömästi myös vaikuttaa ihmisessä hyviä tekoja. Näin usko Vapahtajaan ja pyhitys kuuluvat erottamattomasti yhteen. Usko on tällä tavoin vaikuttavaa uskoa. Tätä Raamattu opettaa esimerkiksi Roomalaiskirjeessä. Ensiksi, erityisesti kolmannen luvun jakeesta 21 viidennen luvun loppuun apostoli Paavali esittää vanhurskauttamisen siten, että se tapahtuu yksin Kristuksen tähden uskon kautta. Tiivistetysti hän sanoo asian: *“Niin päättämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja.”* (Room. 3:28)

Roomalaiskirjeen kuudennen luvun alusta apostoli puhuu uskon seurauksista, erityisesti siitä, millainen vaikutus pelastavalla uskolla on synnissä elämiseen. Siinä hän toteaa: *“Mitä siis sanomme? Onko meidän pysyttävä synnissä, että armo suureksi tulisi? Pois se! Me, jotka olemme kuolleet pois synnistä, kuinka me vielä eläisimme siinä?”* (Room. 6:1,2) Kun Pyhä Henki uskon myötä on asettunut ihmiseen, hän myös vaikuttaa taistelua syntiä vastaan. Usko Kristukseen ja pyhitys liittyvät siis tällä tavalla yhteen. Tätä tukee myös se, että apostoli opettaa kasteen käyttämistä pyhityksen voimanlähteenä. Hän opetti: *“Vai ettekö tiedä, että me kaikki, jotka olemme kastetut Kristukseen Jeesukseen, olemme hänen kuolemaansa kastetut? Niin olemme siis yhdessä hänen kanssaan haudatut kasteen kautta kuolemaan, että niinkuin Kristus herätettiin kuolleista Isän kirkkauden kautta, samoin pitää meidänkin uudessa elämässä vaeltaman.”* (Room. 6:3,4) Kaste on syntien anteeksiantamuksen sakramentti. Se on kastetta koskeva pääasia. Syntien anteeksiantamuksesta uskova saa voimaa taistella syntiä vastaan.

Katekismus opettaa myös kasteen käyttämistä uskon vahvistukseksi ja pyhitykseksi juuri viitaten edellä olevaan Roomalaiskirjeen kohtaan: *“Kaste merkitsee sitä, että meissä oleva vanha ihminen on kaikkine synteineen ja pahoine himoineen jokapäiväisen katumuksen ja parannuksen kautta upotettava ja kuoletettava ja että sen sijaan joka päivä on tuleva esiin ja nouseva uusi ihminen, joka elää vanhurskaudessa ja puhtaudessa iankaikkisesti Jumalan edessä.”*

3. Pyhitys on pelastavan uskon seurausta

Yhtä tarkoin kuin on pidettävä kiinni siitä, että pelastavasta uskosta seuraa pyhitys, on pidettävä myös kiinni näiden asioiden oikeasta järjestyksestä. Se on,

että usko Vapahtajaan on perustus ja pyhitys on seuraus. Tämä käy ilmi muun muassa siitä, että kun apostoli Paavali kehottaa uskovia hyviin tekoihin, hän tekee sen Jumalan armahtavan laupeuden kautta: *“Niin minä Jumalan armahtavan laupeuden kautta kehoitan teitä, veljet, antamaan ruumiinne eläväksi, pyhäksi, Jumalalle otolliseksi uhriksi; tämä on teidän järjellinen jumalanpalveluksenne.”* (Room. 12:1) Tässä kohden apostoli kehottaa veljiä, siis uskovia. Tällaista kehoitusta ei voitaisi antaa epäuskoiselle. Se johtaisi häntä luulemaan, että hän teoillaan voisi tulla Jumalalle kelvolliseksi. Ei niin, vaan ensiksi on oltava selvillä Kristuksen armoityö ja usko häneen. Tämän uskon voimasta uskova voi sitten palvella Jumalaa.

Kerran minulta kysyttiin, miten on ymmärrettävä Sakkeuksen tapaus. Erityinen kysymys kohdistui seuraaviin sanoihin: *“Sakkeus astui esiin ja sanoi Herralle: “Katso, Herra, puolet omaisuudestani minä annan köyhille, ja jos joltakulta olen jotakin petoksella ottanut, niin annan nelinkertaisesti takaisin.” Niin Jeesus sanoi hänestä: “Tänään on pelastus tullut tälle huoneelle, koska hänkin on Aabrahamin poika; sillä Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan sitä, mikä kadonnut on.”* (Luuk. 19:8-10)

Kysyjä kiinnitti huomiota siihen, että Jeesus puhui pelastuksen tulemisesta vasta sen jälkeen, kun Sakkeus oli luvannut korjata vääryksiään. Eikö olisi oikein siis opettaa niin, että tällainen halu korjata vääryksiä edeltäisi uskoa Vapahtajaan?

Tarkoin luettuna huomaamme, että teksti opettaa juuri päinvastoin, nimittäin sitä, että yksin usko pelastaa ja teot tulevat sen jälkeen. Jeesus nimittäin sanoi pelastuksen tulemisen *syyski* – ei Sakkeuksen tekoja tai lupauksia – vaan sen, että hän on Aabrahamin poika ja että Jeesus on tullut etsimään ja pelastamaan sitä, mikä on kadonnut. Aabrahamin pojaksi mainitseminen tarkoittaa sitä, että Sakkeus uskoi. Tämä usko oli syntynyt sen tähden, että Jeesus oli tullut Sakkeusta etsimään ja siis opetuksellaan synnyttänyt hänessä uskon. Sakkeus ei siis omistanut pelastusta tekojen avulla vaan yksin uskosta Jeesukseen. Tämä usko sitten vaikutti halun tehdä hyviä tekoja.

Luther opetti uskon ja hyvien tekojen yhteensopivuudesta ja järjestyksestä: *“Usko ja hyvät teot sopivat erinomaisesti yhteen, mutta usko yksin, ilman tekoja, tarttuu siunaukseen; kuitenkin se ei koskaan, ei minään aikana, ole yksin.”* (Yksimielisyyden ohje III, 40, 41)

Siihen, että usko on autuuden perustus ja hyvät teot uskon seurausta, liittyy myös se, etteivät uskovan hyvät teot tuota ansiota Jumalan edessä. Tästä Jeesus opetti opetuslapsilleen: *“Kun olette tehneet kaiken, mitä teidän on käsketty tehdä, sanokaa: ‘Me olemme ansiottomia palvelijoita; olemme tehneet vain sen, minkä olimme velvolliset tekemään.’”* (Luuk. 17:10) Näin siis uskova on Jumalan edessä yksinomaan syntien anteeksiantamuksen turvissa uskon kautta. Tämän uskon voimasta hän taistelee pahaan vastaan ja tahtoo elää Jumalan käskyjen mukaan.

Autuuden saamiseen liittyen on kysytty, ovatko hyvät teot välttämättömiä autuuteen. Edellä on tullut esille kaksi asiaa: ensiksi hyvät teot välttämättä seuraavat

uskosta. Tässä mielessä ne siis ovat välttämättömiä. Toiseksi hyvät teot eivät ansaitse autuutta. Siksi on pidettävä kiinni siitä, että pyhitys hyvien tekojen merkityksessä ei ole välttämätön autuuteen. On tarkoin pidettävä kiinni siitä Raamatun opista, että pelastus omistetaan yksin uskon kautta ilman lain tekoja: *“Sillä armosta te olette pelastetut uskon kautta, ette itsenne kautta - se on Jumalan lahja - ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaisi.”* (Ef. 2:8,9)

4. Pyhityksen epätäydellisyys ja uskovon kilvoitus

Pyhityksen epätäydellisyys käy ilmi jo siitä tosiseikasta, että pyhitys ja taistelu vanhaa ihmistä vastaan kestävätkin uskovon koko elämän ajan. Ei tule koskaan sellaista päivää tai edes hetkeä, että uskova voisi sanoa tulleen vapaaksi synnistä tai täydelliseksi hyvissä teoissa. Samoin Jeesuksen opettama rukous: *“Anna meille anteeksi meidän syntimme.”* osoittaa, että uskova tarvitsee syntien anteeksiantamusta elämänsä loppuun saakka. Opetus siitä, että ihminen voisi pyhityksessään tulla täydelliseksi, tekee lopulta tyhjäksi kristillisen uskon, sillä silloin uskon sisältö olisi jotakin muuta kuin syntien anteeksiantamus.

Pyhityksen epätäydellisyyttä ei kuitenkaan saa käyttää perusteena välinpitämättömyydelle tai hitaudelle hyvissä teoissa. Pyrkimys välttää kaikkea syntiä ja palvelu Jumalaa kaikilla hyvillä teoilla kuuluu kristityn mielenlaatuun hänen uuden ihmisensä puolesta, Room. 7:22: *“Sisällisen ihmiseni puolesta minä ilolla yhdyin Jumalan lakiin.”*

Kun uskova ajattelee pyhityksestä vakavasti ja pyrkii siihen, hän huomaa väistämättä syntinsä ja puutteensa. Tämän havaitsi myös apostoli Paavali: *“Jäsenissäni minä näen toisen lain, joka sotii minun mieleni lakia vastaan ja pitää minut vangittuna synnin laissa, joka minun jäsenissäni on. Minä viheliäinen ihminen, kuka pelastaa minut tästä kuoleman ruumiista?”* (Room. 7:23,24)

Pyhityksen epätäydellisyydestä seuraa, että uskova murehtii omaa syntisyytään. Tällainen murhe ja kamppailu ovat kuitenkin tyypillisiä asioita juuri uskovalle. Epäuskoinen ja välinpitämätön ei murehdi. Itseen täydelliseksi luuleva elää väärässä varmuudessa.

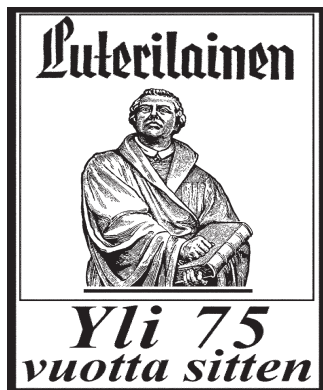
Uskovon murhe ei kuitenkaan ole epätoivon murhetta, vaan hän omistaa uskon kautta täydellisen syntien anteeksiantamuksen ja autuuden. Niinpä uskova saa kamppailunsa keskellä omistaa runsaan lohdutuksen Jumalan sanasta: *“Kiitos Jumalalle Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta! Niin minä siis tämmöisenäni palvelen mielellä Jumalan lakia, mutta lihalla synnin lakia. Niin ei nyt siis ole mitään kadotustuomiota niille, jotka Kristuksessa Jeesuksessa ovat.”* (Room. 7:25-8:1) Tällä tavoin uskovon elämä on jokapäiväistä parannusta, jolloin hänen sielunsa turva on yksin se armo, jonka Vapahtaja on hankkinut. Tämä armo yksin antaa autuuden, mutta se myös vaikuttaa hyviä tekoja ja kamppailua syntiä vastaan. Perillä taivaassa pyhitys tulee täydelliseksi, kun synnin alainen ruumis riisutaan ja saadaan iankaikkinen autuus Jumalan lupauksen mukaan.

Lapsikasteesta

Luterilaiset kristityt ovat kautta aikojen uskollisesti pitäneet kiinni myös lapsikasteesta. Toiseltapuolen on taas mitä erilaisimpien ei-luterilaisten uskonnollisten suuntien yhteisenä tunnusmerkkinä erilainen oppi armovälikappaleista ja varsinkin lapsikastetta vastustetaan nykyään kiihkeästi. Siitä on tullut yksi ratkaiseva “shibbolet” eli asia, josta luterilainen voi hyvinkin helposti tuntea lahkolaisten läsnäolon.

Jos tarkastelemme yhä voimakkaammin esiintyviä lahkoja, niin huomaamme tämän kysymyksen olevan osaksi miltei etualalla. Kaikkihan ilmoittavat julistavansa Kristuksen armon ja heidän lehdistään saattaa lukea runsain määrin Kristuksen kärsimisestä ja kuolemasta. Mutta kun tulee kyseeseen, miten omistamme tämän armon ja kasvamme siinä sekä minkä nojalla saatamme olla autuudestamme varmoja, siinä kohtaakin meitä aivan toiset opetukset ja neuvot kuin mitä luterilainen oppi Jumalan sanan mukaan sisältää. Jos vähänkin seuraamme esim. adventistien, baptistien, helluntailaisten, skutnabbilaisten, vapaakirkollisten (C.E.) yms. lehtiä, niin yhtenä yhteisenä johtavana piirteenä kuuluu kaikkialta lapsikasteen selvä tuomio – vain sillä poikkeuksella, että vapaakirkollisten keskuudessa sallitaan myös lapsikastetta, vaikka siellä kuitenkin sen hylkäys on tavallisinta.

Lisäksi tulee sitten niitten ryhmä, jotka kyllä käyttävät tai sallivat käyttää lapsikastetta, mutta jotka silti opettavat, että se ei kuitenkaan ole mikään uuden syntymisen peso, vaan joku

Luterilainen tammi – helmikuu 1933

enemmän tai vähemmän ulkonainen toimi. Tähän ryhmään kuuluvat kaikki reformeeratun kirkon piirit, Englannin episkopaalit, presbyterianit, metodistit, pelastusarmeijalaiset, yms. – myös herrnhutilaiset. Mutta vielä paljon enemmän. Tähän kuuluvat myös ne nimellisesti luterilaisten kirkkojen jäsenet, jotka samoin ajattelevat ja uskovat. Yhtenä tällaisena huomattavana ryhmänä mainitsemme Suomessa niin ylistetyn beckiläisen suunnan, jonka pääedustajana oli tunnettu arkkkipispa Johansson-vainaja. Kuinka paljon onkaan saatu täälläkin aikojen kuluessa kamppailulla tämänkin asian tähden valtiokirkon piirissä – ilman selvää tulosta.

Kun näinä aikoina lahkolaisten vaikutus näyttää yhä kasvavan ja valtiokirkossakin opillinen sekavuus tässäkin opinkohdassa jatkuu jopa siinäkin muodossa, että veljeillään kirkolle jotenkin ystävällisten lahkolaisten kanssa, niin on meidän täysi syy erityisesti käsitellä lapsikastetta. – Perin rajoitettu lehtemme tila vaatii meitä supistamaan sanottavaamme ja kiinnittämme huomiotaamme tässä vain siihen, joka nimenomaan kuuluu lapsikasteen yhteyteen.

Lapsikasteen hylkääjien väitteet voidaan sopivasti liittää kolmeen pääryhmään, joita seuraavassa käsittelemme:

I.

Vastustajien ensimmäinen väite: Raamattu ei muka lapsikastetta tunne.

On todella ihmeellistä, että tätä rohjetaan Raamattu kädessä väittää. Sillä ensinnäkin ei Raamatussa missään kielletä lapsikastetta. Mitään rajoitusta lasten suhteen ei löydy kasteen asetussanoissakaan: “Menkää siis ja *tehkää kaikki kansat opetuslapsiksi kastamalla* heidät Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen, ja *opettamalla* heitä pitämään kaikki, minkä olen käskenyt teille”, Mt. 28: 19, 20. – Kun tässä käsketään tehdä kaikki kansat opetuslapsiksi, niin siihen sisältyy myös lapset, koska kansa ilman lapsia ei Jumalan järjestyksen mukaan ole.

Mutta lisäksi tulee vielä se, että lapsetkin “lihasta” syntyneinä ovat “lihaa” – ovat perisyntien saastuttamia ja sellaisina luonnostaan kuoleman ja Jumalan vihan alaisia. Koska kuitenkin Jumala tahtoo, että lapsetkin tuotaisiin hänen luokseen, Mk. 10: 14, niin se ei saata tapahtua muuten kuin että hekin syntyvät uudestaan “vedestä ja hengestä”, Joh. 3: 5. Jos nyt lapset kelpaisivat Jumalan edessä ilman uskoa eli sellaisina kuin he itsessään ovat, niin siinä kiellettäisiin uskonvanhurskaus ja perisyntien olemassaolo sekä sen kadottavuus. Lapsikasteen hylkääjät joutuvatkin heti kieltämään kaikkea tätä ensin lapsiin nähden, mutta johdonmukaisesti siitä edelleen. Asettaahan Vapahtaja lapset uskon esikuviksi vanhemmille, Mk. 10: 15: Jumalan valtakunnan vastaanottaminen “niinkuin lapsi” tarkoittaa juuri samaa

kuin “lapsen tavoin” eli lapsen *uskoa*. Jollei lapsillakin tulisi olla oikea usko, vaan he saisivat taivaan valtakunnan ilman uskoa, niin silloinhan vanhemmille täytyisi lapsien kohdalla sanoa, että he saavat Jumalan valtakunnan toisella tavalla kuin lapset. Mutta näin ei Vapahtaja sanonut.

Raamattu vahvistaa myös nimenomaan sitä kristillistä menettelyä, että kasteen asetussanoja todella on pidettävä lapsiinkin nähden voimassa. Apostoli Paavali nim. osoittaa, että kaste on U. Testamentin aikana asetettu ympärileikkauksen sijaan, Kol. 2: 11, 12: “Kristuksessa te myöskin olette ympärileikatut – – Kristuksen ympärileikkauksella ollen haudattuina hänen kanssaan *kasteessa, jossa te myöskin hänen kanssaan olette herätetyt uskon kautta*, jonka vaikuttaa Jumala – –”. Kun Jumala aikanaan antoi kansalleen ympärileikkauksen, niin se annettiin uskovalle Abrahamille ja hänen siemenelleen. “Ja hän sai *ympärileikkauksen merkin sen uskonvanhurskauden sinetiksi*, joka hänellä oli ympärileikkaamattomana, että hänestä tulisi kaikkien isä, jotka ympärileikkaamattomana uskovat, ja että hänestä tulisi myöskin ympärileikattujen isä – –”. Room. 4: 11, 12. Vaikka Abraham ja kaikki aikuiset miehet uskoon tultuaan saivat tämän sakramentin, niin silti heidän poikalapsensa oli ympärileikattava kahdeksanpäiväisinä. Sekä aikuisille että kahdeksanpäiväisille lapsille se oli “uskonvanhurskauden sinetti”.

Tässä valossa raukeaa lapsikasteen vastustajien yleinen väite, että vain aikuisia saisi kastaa eikä lapsia. Raamatussa osoitetaan, että kastamattomat aikuiset kastettiin saatuaan opetusta ja

tunnustettuaan uskonsa. Samoin oli laita ympärileikkauksessakin. Mutta mikään ei kiellä, vaan vieläpä ympärileikkauksenkin esikuva oikeuttaa kastamaan kastettujen vanhempien lapsia tai lapsia, jotka on uskottu seurakunnan opetettaviksi. Eihän uskotaan langenneita ympärileikatuita tarvinnut heidän palatessaan uskoon uudestaan ympärileikata, vaan Jumalan liitto pysyi lujana Jumalan puolelta. Oli vain palattava lapsen uskossa tähän jo lapsena saatuun Jumalan armoon. Samoin on kasteenkin laita. – Jos Jumala todella olisi pitänyt lapsikastetta sellaisena pilkantekona ja pyhän häpäisynä, jollaisena sitä sen ankarammat hylkääjät pitävät, niin olisihan ollut syytä antaa tässä suhteessa erityinen opetus ja kielto, kuten on esim. ehtoollisen suhteen annettu, että nim. sitä on annettava vain sellaisille, jotka voivat itseään sen suhteen koetella ja tutkia. 1 Kor. 11: 27-29. Mitään sellaista rajoitusta ei kasteen suhteen ole annettu.

Onpa päinvastoin Raamatussa kerrottu, kuinka *perheitä* on kastettu. Ja mikä on sen luonnollisempaa kuin että vanhempien ottaessa vastaan kasteen he antoivat kastaa myöskin lapsensa – aivan kuin he olivat V. Testamentin aikana ympärileikkauttaneet poikalapsensa. Olisihan päinvastoin ollut outoa, jollei U. Testamentin aikana olisi ollut mitään armonvälikappaletta lapsia varten. Nyt päinvastoin apostolit osoittavat kastetta tällaisena sakramenttina, 1 Kor. 10:2; Kol. 2 :11, 12; Apt. 2: 38, 39. *) – Kun uskova purpuranmyyjä Lydia otti vastaan kasteen, niin sanotaan: “Kun hän ja hänen *perheensä* oli kastettu – –”, Apt. 16:15. Tässä on perheestä käytetty aivan sa-

maa kreikkalaista sanaa (“oikos”), joka 1 Tim. 3: 4: n mukaan tarkoittaa myös lapsia. Siinä puhutaan seurakunnan kaitsijasta, “joka omaa taloansa (“oikos”) hyvin hallitsee ja kaikella arvokkuudella pitää lapsensa kuuliaisina”. Jos ennakkoluulottomasti lukee tai kuulee, että eräs vaimo ja hänen perheensä on kastettu, niin – jollei siinä nimenomaan rajoiteta lapsia pois – käsitetään perheeseen lapsetkin kuuluviksi. – Aivan samaa sanaa käyttää apostoli Paavali kertoessaan, 1 Kor. 1: 16, kastaneensa “Stefanaankin perhekunnan” (“oikos”), Ja Filipin vanginvartijasta sanotaan, että “hän ja kaikki hänen omaisensa kastettiin heti”. Apt. 16: 33, ja seuraavassa jakeessa kerrotaan hänen ilostaan, kun “hän ja koko hänen perhekuntansa (tässä on taas käytetty saman “oikos” –sanan johdannaista kuvaamaan “koko perhettä”) oli tullut Jumalaan uskovaksi”.

Kun ei kasteen asetussanoissa ole lapsia poissulkevaa kieltoa, kun kaste rinnastetaan lapsillekin määrättyyn ympärileikkaukseen, kun lapsetkin tarvitsevat armonvälikappaletta ja kun edelleen ilman lapsia poissulkevaa huomautusta Raamatussa kerrotaan koko perheiden kastamisesta, niin perustuu lapsikasteen kieltäminen inhimillisiin keksintöihin, jotka johtuvat taas tärkeiden Jumalan sanan opinkohtien hylkäämisestä. Mitä nimenomaan näihin perheiden kastamisiin tulee, niin – vaikkakaan ei niiden yhteydessä määrätysti lausuta pienten lasten mukanaolosta – ne kohdat kelpaavat vahvistamaan lapsikasteen oikeutusta niinkauan kuin vastustajat eivät voi selvin Raamatun lausein todistaa, että apostolit eivät olisi missään tapa-

uksessa lapsia kastaneet. Tähän päivään asti he eivät ole voineet tällaista todistaa ja edelleenkin pysyy varmana, että koko perheitä on kastettu. Joka tapauksessa on perheiden kastamisia vain yksi lisätodistus muutenkin Raamatussa selvästi osoitetulle asialle.

Olemmekin jo huomauttaneet siitä, että juutalaisperheissä oli totuttu V. Testamentin sakramentin antamiseen lapsille. Mutta senlisäksi on huomattavaa että kastekaani ei ollut juutalaisten keskuudessa mikään uusi tapa. Johannes Kastaja kastoi Jumalan käskystä ja opetuslapsetkin kastoiivat, Joh. 4:2. Mutta *sitäkkin ennen* oli juutalaisilla omalaatuinen kaste, jota heidän ”Talmudissaan” kerrotaan. He pitivät kasteena sitä, kun heidän isänsä olivat käyneet läpi Punaisen meren. Vieläpä he pitivät sitä kastetta ilman uudistuvaa jälkeläisten kastetta voimassa-olevana, kunhan vain esi-isät olivat silloin mukana olleet. Mutta jos muukalainen kääntyi juutalaisten uskoon, niin hänet kastettiin, ja jos vaimo ja lapset myös liittyivät juutalaiseen uskoon, niin heidätkin kastettiin. Tämä kastetapa oli juutalaisten keskuudessa Jeesuksen päivinä yleinen. Sentähden he eivät oudoksuneet Johanneksen *kastetoimintaa*, mutta sitä he vieroksuivat, että *hän* – vaikkei ollut Messias – sellaista teki: ”Miksi sinä kastat, jos et ole Messias etkä Elija etkä se profetta”. Joh. 1 :25.

Lapsikaste oli siis tässä muodossa yleinen asia juutalaisten keskuudessa eikä olisi ollut ihmeellistä, vaikka Johannes olisi kastanut lapsia silloin, kun suuret joukot tulivat hänen kastetavikseen, Mt. 3: 5, 6; Mk. 1:5. Luon-

nollisesti silloin täysikasvuiset tunnustivat syntinsä. – Ja kun apostoli Paavali puhuu siitä, että israelilaiset ”kastettiin *kaikki* Mooseksen pilvessä ja meressä”, 1 Kor. 10: 2, niin onhan silloin kyseessä silloin lapsetkin, jotka myös kulkivat läpi Punaisen meren. Tämä Paavalin viittaus ei tosin merkitse, että hän olisi omaksunut tuon juutalaisen tavan, mutta siinä on kyseessä U. Testamentin kasteen esikuva. Kuten lapsetkin kulkiessaan ”meren läpi” pelastuivat, samoin saavat lapset U. Testamentin aikana kasteessa pelastuksen. Tässäkään kohdassa ei siis lapsia suljeta pois kasteen siunauksesta, vaan päinvastoin heidän oikeuttaan siihen vahvistetaan.

Luterilainen kirkko ja Luther itse ovat selvää selvemmästi aina tunnustautuneet lapsikasteeseen, joka on uskonopin erityinen koetuskohta. Uskonpuhdistuksen aikoina taisteltiin näistä asioista myös paljon kasteenuudistajia vastaan, jotka tahtoivat perustaa maan päälle pelkkien uskovaisten valtakunnan. Se osoitautui kuitenkin lihallisuuden ja himollisuuden kauhunpaikaksi, joka vihdoin esivallan ankarilla keinoilla saatiin loppumaan. Pakoon päässeet lahkolaisriipeet asettuivat Hollantiin ja Englantiin ja on sieltä sitten aikaa myöden kohonnut nykypäivän laajalle levinnyt kasteenuudistajain toiminta. Yksin ”Maaailman Baptistiliittoon” kuuluu lähes 11 miljoonaa jäsentä. Ja olkoon tässä mainittuna sekin, että esim. skutnabbilaisten lehdessä on suoraan lausuttu tunnustuksen sanoja uskonpuhdistuksen aikuisten hurjien uudestikastajain opista.

Tässä yhteydessä esitämme vain yhden kohdan Tunnustuskirjoista. Augsburgin Tunnustuksen Puolustuksessa mainitaan, että luterilaisten seurakunnissa ei ole noussut kasteenuudistajia. Hyljätessään muutkin heidän erhehtyksensä ovat luterilaiset hyljänneet senkin heidän väitteensä, että pienten lasten kaste olisi hyödytön. Ja sitten se jatkuu: “Sillä se on toden totta, että autuuden lupaus kuuluu pienille lapsillekin. Mutta ei se kuitenkaan kuulu Kristuksen seurakunnan ulkopuolella oleville, joilla ei ole sanaa eikä sakramentteja, sille Kristuksen valtakunta on ainoastaan sanan ja sakramenttien kanssa yhdessä. Siis on tarpeellista kastaa lapsukaisia, jotta heille sovitettaisiin autuuden lupaus Kristuksen käskyn mukaan, Mt. 28: 19: *Tehkää kaikki kansat opetuslapsiksi*. Jossa, niinkuin autuus kaikille tarjotaan, niin tarjotaan kastekin kaikille: miehille, vaimoille, lapsille ja imeväisille. Siitä seuraa siis selvästi, että pienet lapset ovat kastettavat, koska autuus kasteella tarjotaan.” Samassa yhteydessä nimitetään kasteenuudistajien käsitystä jumalattomuudeksi. (Suom. s. 162-163.)

Liitämme tähän vielä yhden Lutherin otteen. Ps:n 29 selityksessä hän m.m. lausuu: “Niin, sanovat (lapsikasteen kieltäjät), että pieniä lapsia ei voi vielä opettaa, kuten Kristus sanoo; sentähden ei heitä saisi kastaa. Vastaus: Siellä, missä Kristusta ei ole saarnattu ja missä Kristuksen nimi on tuntematon, siellä ei saa suuria eikä pieniä kastaa. Siellä on ensin opetettava ja senjälkeen kastettava, kuten oli tilanne maailmassa, kun Jeesus lähetti sinne evankeliumia saarnaamaan ja lausuu:

Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia. . . Mutta missä Kristuksen nimeä on saarnattu ja se on tunnettu ja missä ihmisiä on kastettu Kristuksen kasteella nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen, siellä tulee kristittyjen tuoda lapsensakin Kristuksen luo, opettaa heitä ja kastaa heitä, kuten Kristus on käskenyt, eikä mitään heihin nähden saa laiminlyödä. Lapsia on opetettava, kun voimme sitä tehdä, ja kastettava, kun sitä voimme. Lapsia me voimme kastaa, jos ovat elävinä syntyneet, mutta emme voi opettaa, ennen kuin he kasvavat suuremmiksi.”

— — —

Seuraavalla kerralla vastaamme lapsikasteen kieltäjien toiseen väitteeseen, että lapsia ei saisi kastaa, koska he muka eivät voi uskoa.

A. A. W. **)

*) Kun Pietari tässä lausuu: “Tehkää parannus ja kastattakoon kukin teistä itsensä Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksi antamiseksi, niin saatte Pyhän Hengen lahjan. Sillä *teille ja teidän lapsillenne* tämä lupaus on annettu”, niin puhuu hän lähinnä silloin kastamattomille aikuisille. Mutta se ei todista, että tuo “lupaus” kuuluisi “teidän lapsillenne” vasta sitten, kun lapset ovat kasvaneet varttuneemmiksi. Pietari tässä sovelluttaa lapsiin yleistä kastekäskyä.

**) Tässä kirjoituksessa erityisesti käytetyistä lähteistä mainitsemme: F. Pieper, Christl Dogm. III; A. Hoenecke, Christl Dogm. IV; Th. Reuter, Über die Kindertaufe; J.A. Friedrich, Was lehrt die H. Schrift von der Kindertaufe (Lehre u. Wehre vk. 55); Hy. Müller, Zur Geschichte der Kindertaufe (sama vk. 56-57).

Ennustus ja täyttymys

jatkoa edelliseseen numeroon

Jes. 7:14 ja Matt. 1:18–23

Pyhä Matteus osoittaa evankeliumissaan, että Jeesus Kristus on todella Vanhan testamentin Profeettojen¹ ennustama Messias ja Israelin kuningas. Hän haluaa siten vahvistaa uskossa kristittyjä, varsinkin juutalaiskristittyjä, ja vetää kansaansa Israelia uskoon. Niinpä hän heti evankeliuminsa alussa esittelee sukuluettelossa Jeesuksen luvattuna Daavidin siemenenä ja Daavidin poikana. Sitten hän kertoo Jeesuksen Kristuksen syntymän ja ilmoittaa tarkasti, kuka syntyi Mariasta, Daavidin tyttärestä, ja kenen elämästä, toiminnasta, kärsimyksestä ja kuolemasta hän tulee jatkossa puhumaan. Hän alkaa Jeesuksen Kristuksen elämäkerran hänen persoonansa lyhyellä, selvällä luonnehdinnalla. Siinä hän nojautuu erääseen niistä suurista Profeetan sanoista, joita Israelin kansassa kulki suusta suuhun. Hän kertoo, että Joosef aikoi salaa hylätä kihlattunsa, joka oli raskaana, ja että enkeli ilmestyi hänelle unessa ja ilmoitti tämän sikiämisen ja syntymän salaisuuden sanoilla: “Joosef, Daavidin poika, älä pelkää ottaa tykösi Mariaa, vaimoasi; sillä se, mikä hänessä on sinnyt, on Pyhästä Hengestä. Ja hän on synnyttävä pojan, ja sinun on annettava hänelle nimi Jeesus, sillä hän on vapahtava kansansa heidän synneistänsä.” Siihen evankelista huomauttaa: “Tämä kaikki on tapahtunut, että kävisi toteen, minkä Herra on puhunut profeetan kautta, joka

Georg Stoeckhardt

sanoo: Katso, neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan, ja tälle on annettava nimi Immanuel, mikä käännettynä on: Jumala meidän kanssamme.” Tässä ennustus ja täyttymys kohtaavat, ja Uusi testamentti nimenomaisesti toteaa ennustuksen täytyneeksi.

Jes. 7:14

Otamme seuraavaksi esille profeetta Jesajan ennussanan sisällön, Jes. 7:14. Se kuuluu alkutekstin mukaan seuraavasti: “Sen tähden Herra itse on antava teille merkin. Katso, neitsyt on raskaana ja synnyttää pojan ja antaa hänelle nimen Immanuel.”

Rationalistiset selittäjät, vanhemmat ja nuoremmat, arvelevat, että Profeetta ilmoittaa tavallisen ihmislapsen sikiämisen ja syntymän, joko oman poikansa tai Juudan kuninkaan Aahaan pojan, ja että tämä profeetan tai kuninkaan poika olisi nimensä Immanuel tähden huomattava ajan merkki. Tämä selitys on mahdollinen vain siten, että sanalle, jonka kaikki käännökset kääntävät neitsyeksi, annetaan merkitys “nuori aviovaimo”. Tämä on kuitenkin ilmeinen tekstiväärennös ja tahallista kieleen kohdistuvaa väkivaltaa. Vastaava heprean sana ‘almâ^h, vastaa tarkalleen kreikan sanaa parthenos, lati-

nan virgo, saksan Jungfrau [ja suomen neitsyt]. Ainoa kohta, johon he voisivat jollakin tekosyyllä vedota, on Sananl. 30:19. Siinä puhutaan miehen lihallisesta sekaantumisesta 'almâⁿ kanssa. Mutta tässä nimenomaan tuomitaan huorintekeminen ja siitä nuhdellaan, kuten myös jatkossa tuomitaan avion rikkominen. Ja huorinteko siinä on nimenomaan sitä, että mies yhtyy neitseeseen ja riistää hänen kunniansa. Vain tekemällä kielelle karkeata, tökeröä väkivaltaa voi siirtää syrjään ihmeen neitsyen pojan sikiämisestä ja syntymästä, jonka profeetta näillä sanoilla antaa tiedoksi.

Tosin myös juonikkueudella ja pe-toksella kaikenlaisin kiertotein voi kiertää selvät sanat. Sellaiseen kata-laan vilppiin (*impia fraus*) syyllistyvät nykyisin useat modernit ns. "uskovat" selittäjät. Esimerkiksi Hofmann ja Kahnis ymmärtävät sekä neitseellä että neitsyen pojalla, Immanuelilla, Israelin kansaa ja käsittävät tämän Profeetan ennustuksen kuvalliseksi esitykseksi Israelin ihanteellisesta tulevaisuudesta ja samalla uuden Israelin, oikean Jumalan kansan neitseellisestä, ihme-ellisestä syntymästä. Tosin kyseinen Profeetan sana on kiedottu Israelin historiaan. Jesajan ennustuksen seitsemännän luvun alussa kerrotaan, että Profeetta lupasi Jumalan apua Juuda-Jerusaleminkin kuninkaalle Aahaalle, jota sen naapurit, syyrialaiset ja israelilaiset, kovasti ahdistivat, ja tarjosi siitä vakuutena merkin korkeudesta tai syvyydestä, mutta kuningas torjui kaiken, sekä sanan että merkin, Jumalan armon ja avun. Silloin Profeetta alkoi alusta ja sanoi: Niin Herra on antava teille merkin, nimittäin neitsyen pojan.

Sen, millainen tämä merkki olisi oleva, mitä se merkitsisi epäuskoiselle Juudalle, Jesaja kertoo tämän jälkeen seitsemännän luvun toisessa puoliskossa, jossa hän ennustaa paatuneelle kansalle maan totaalista hävitystä ja autioit-tamista maailmanvallan toimesta. Immanuelillakin on oleva vain autio-maan ravintoa, voita (= juoksettunutta, hapantunutta maitoa) ja hunajaa. Sen mukaan kyseinen merkki, neitsyen poika, Immanuel, on tuomion merkki epäuskoiselle, paatuneelle Israelille. Tämä on ennustuksen tekstiyhteys. Havaitsemme, ettei siinä ole mitään sel-laista, mikä vaatisi sanan "neitsyt" ymmärtämistä esikuvana tai kielikuvana tai edes tekisi sitä oikeutetuksi. Meillä on oikeus olettaa esikuva tai kielikuva vain silloin, kun puheen sanamuoto tai yhteys tai jokin rinnakkaiskohta, siis Raamattu itse siihen pakottaa. Tässä ei niin ole. On pelkkää mielivaltaa ja mie-likuvitusta sekä mahdollisimman epä-tieteellistä idealisoida ja häivyttää sillä tavoin konkreettiset käsitteet "neitsyt" ja "neitsyen poika".

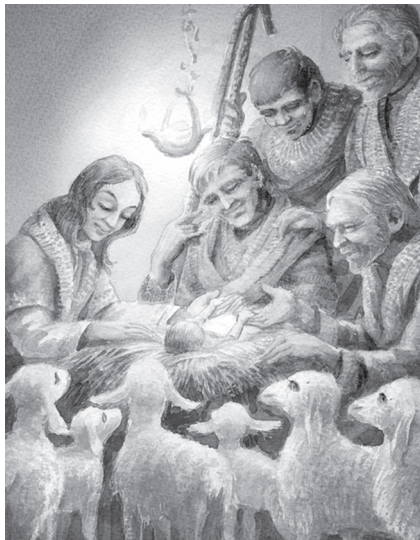
Ensivaikutelma, jonka ennustuk-sen sanamuoto tekee jokaiseen ennakkoluulottomaan lukijaan, on, että profeetta viittaa todelliseen henkilöön, poikaan, joka on syntynyt neitseestä. Koska yhteys ei ole tätä vastaan, an-namme tilaa tälle vaikutelmalle ja otamme sanat sellaisina kuin ne kuulu-vat. Ennustuksen sanamuotohan vaatii sitä. Jesaja johdattaa lukijansa puheen-sa aiheeseen näillä sanoilla: "Katso!" ja "Herra itse antaa teille merkin." Hän korostaa julistamansa tosiasian poik-keavuutta Jumalan ihmeenä. Sen kans-sa täsmää vain seuraavien sanojen var-sinainen merkitys. Sen, ketä henkilöä

hän luonnehtii neitsyen pojaksi, Immanueliksi, näemme profeetan puheen siitä jaksosta, joka alkaa seitsemänneistä luvusta. Luvut 7–12 muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Delitzsch antaa sille sopivan otsikon “Kirja Immanuelista”. Immanuel on seuraavien puheiden pääaihe. Yhdeksannen luvun jakeessa viisi selvästi kuvataan samaa henkilöä kuin kohdassa 7:14. Poika, joka on meille syntynyt, poika, joka on meille annettu, on juuri tuo poika, joka on sikiävä ja syntyvä neitsyestä. 7:14 katsoo tämän ihmeellisen lapsen sikiämisen ajankohtaa, 9:5 hänen syntymänsä ajankohtaa, 9:6:n mukaan hän on astuva isänsä Daavidin valtaistuimelle. Profeetta puhuu siis epäilemättä Daavidin pojasta, Messiaasta. Hän tulee esille myös 11. luvun alussa piirtein, joita ei voi olla tunnistamatta. Sille, joka lukee luvut 7–12 kokonaan ja sitten palaa alkuun seitsemänten lukuun, on myös kyseinen ennustus 7:14 niin kirkas ja selvä kuin mikä tahansa muu Raamatun selvä sana. Hän ymmärtää Profeetan puhuvan tässä Hengessä ja katsovan Pyhän Hengen valaisemana Messiaan, Daavidin Pojan, tulevaa äitiä, “synnyttäjää, jonka on määrä synnyttää”, Miika 5:3, ja poikaa, joka sikiää tässä äidissä ja syntyy hänestä. Se on kirkon tämän kohdan oikeaoppinen ymmärrys, johon yhtyvät myös modernit eksegeetit, kuten Delitzsch ja Keil.

Tässä ilmoitetaan Messiaasta kaksi asiaa. Ensiksikin juuri se, että hän on sikiävä ja syntyvä neitsyestä. Tämä on tosiaankin merkki ja ihme vertaansa vailla. Kaikki muut ihmistaimet sikiävät ja syntyvät isästä ja äidistä. [Syntymä nuoresta naisesta ei olisi ollut ihme!] Messiaan syntymä on vapaa

tästä luonnonlaista. Tavallinen syntyminen (generatio) miehen ja vaimon siemenestä tuo muassaan perisynnin. “Aadamille syntyi poika hänen kuvansa mukaan.” “Katso, minä olen synnissä syntynyt, ja äitini on minut synnissä siittänyt.” Tämä oli jo Vanhassa testamentissa tunnettu asia. Mutta tuleva Messias, Daavidin poika, joka yksipuolisesti syntyy vaimosta, ja nimenomaan neitsyyttä loukkaamatta (illaesa virginitate), erotetaan inhimillisen suvunjatkamisen laista: “syntinen syntisestä”, “liha lihasta”. Tämä lausuma neitsyestä, joka neitsyenä tulee rasakaaksi ja synnyttää, viittaa samalla sikiämisen ja syntymän synnittömyyteen ja tällä ihmeellisellä tavalla syntyvän synnittömyyteen.

Toinen seikka, minkä profeetta antaa tiedoksi Messiaasta, on nimenanto. Hänen äitinsä kutsuu häntä Immanueliksi, Jumalaksi meidän kansamme. Melkein kaikki uudemmat eksegeetit, myös Delitzsch ja Keil, käsittävät tämän nimen niin, että neitsyen poika takaisi kansalle Jumalan avun, suojan ja armon ja osoittautuisi siten kansansa suojelijaksi, välittäjäksi ja vapahtajaksi. Usein, kun on puhe Jumalan suojeluksesta ja armollisesta läsnäolosta, Raamatussa onkin samankaltaisia ilmaisutapoja, kuten “Herra Sebaot on kanssamme”, Ps. 46:8. Mutta Profeetan sana Jes. 7:14 ei luonnehdi Messiaan tekemistä ja vaikutusta, vaan persoonaa. Jesaja kuvaa tässä sikiämisen ja syntymän ihmettä ja siihen läheisesti liittyvää Israelin Messiaan ihmeellistä laatua, hänelle ominaista olemusta. Pyhä Henki ilmoittaa tässä Profeetan sanassa Kristuksen persoonan salaisuuden. Hän on oleva neitsyen poika, ja juuri tälle henkilölle

omistetaan nimi Immanuel. Tämän henkilön, neitsyen pojan, luonteenomainen piirre (*characteristicum*) on oikea, tosi "Jumala kanssamme". Sellaisessa yhteydessä Immanuel voi merkitä ainoastaan: Jumala meidän keskelämme, yksi meistä, Jumala ihmissuvun jäsenenä, Jumala meidän lihasamme ja veressämme. Immanuel on aivan samaa kuin theanthrôpos, jumalihminen. Ainoastaan näin ymmärtäen tämän toisen sanan sisältö vastaa ennustuksen suurenmoista päällekirjoitusta: "Herra itse on antava teille merkin." Toinen sana on samalla ensimmäisen sanan kohokohta. Ajatus on tämä: Israelin Messias on neitsyen poika, ja vielä enemmän, Jumala meidän kanssamme, jumalihminen, Jumala lihassa. Vaikka hän on siinnyt ja syntynyt ihmeellisellä, ainutlaatuisella tavalla, hän on kuitenkin todellinen ihminen, lihaa ja verta kuten me, ja tässä lihassa ja veressä asuu Jumala. Kysymys on Jumalan inkarnaatiosta. Tämän

suuren ihmeen alaisuuteen on asetettu ensimmäinen ihme sitä palvelemaan. Jumala ei omaksu itseensä syntistä siementä. On täysin mieletön ajatus, että Jumala olisi siinnyt ja syntynyt syntisestä siemenestä. Hän omaksuu ihmissiemenen, mutta kaiken synnin ja epäpuhtauden poissulkien. Siksi hän on itse nähnyt hyväksi valita tämän tavat: "Katso, neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää." Vain yhdistämällä mainitut ajatukset mieltää ja käsittää suuren profeetallisen sanan (Jes. 7:14) varsinaisen ytimen. Tämä on kaikkien merkkien merkki, kaikkien aikojen ihme: Immanuel, Jumala kansamme, Jumala lihassa. Ihmeellisellä, ainutlaatuisella tavalla neitsyestä Jumala omaksuu ihmislasten lihan ja veren. Jos Immanuelilla ei ymmärretä mitään muuta kuin kansan suojelijaa ja pelastajaa, niin ensimmäinen merkki "neitsyen poika" jää yksin, kuin hieroglyfiksi, jota ei osata lukea. Ei tiedetä, mitä tämä neitsyen poika itse asiassa tarkoittaa ja minä häntä on pidettävä. Mutta kun jatko kuuluu: tämä poika, tämä ihminen on Jumala, silmien edessä on kirkkaana ja selvänä suuri tunnettu jumalallinen salaisuus Kristuksen persoonasta. Tämä meidän, toisin sanoen, vanhakirkollinen tapamme käsittää Jesajan ennustus saa vielä lisäksi vahvistuksensa rinnakkaiskohdasta Jes. 9:5. Sillä siinä pojan nimenä on "Väkevä Jumala".

Messiaan persoonan luonteenomaisista piirteistä epäilemättä seuraa, mitä hänen kansansa tulee häneltä odottaa. Israel odotti ennustuksen nojalla luvatululta Messiaalalta, Daavidin pojalta, pelastusta ja apua, lunastusta synnistä ja turmiosta. Jos kerran Messias on saastaton neitsyen poika, Immanuel, jumalihminen, hän on varmasti lunastava Israelin sen kaikista syn-

neistä ja tuova kansalleen Jumalan pelastuksen, täydellisen autuuden. Siten Jesaja puhuu myös jatkossa, esim. Jes. 9:1–4, Jumalan pelastuksesta, täydellisestä lunastuksesta, jota Israel saa odottaa Immanuelilta, poikalapselta, väkevältä Jumalalta. Immanuel on toiselta puolen tuomion merkki, loukkauskivi, kompastuksen kallio, paula ja ansa, nimittäin epäuskoiselle, pautuneelle kansalle, vrt. Jes. 8:14–15. Sitä vastoin hän toisaalta antaa soretuille ja huoltien painamille, myös pakanoille, loistaa kirkkaan Jumalan armon valon. Jes. 9:1–4.

Matt. 1

Tämä Profeetan sanasta. Matteus käyttää sitä nyt evankeliuminsa alussa. Hän kertoo Jeesuksen Kristuksen syntymästä sillä tavalla, että siitä käy selvästi ilmi, kuinka tapahtuma vastaa ennustusta. Hän kertoo jumalallisesta ilmoituksesta, jonka Joosef sai Herran enkeliltä Marian raskaudesta, ja huomauttaa sitten nimenomaan, että kaikki tapahtui, jotta Profeetan sana, Jes. 7:14, täytyisi. Siitä huomaamme, että itse tapahtuma, jonka Matteus kertoo, ja hänen selostuksensa sekä hänen tapahtumalle antamansa selitys vastaavat kaikkia yksityispiirteitä myöten ennustusta.

Herran enkeli osoittaa Matteuksen kertomuksen mukaan Joosefille ennen kaikkea, että tämän epäily kihlattunsa uskottomuudesta on perusteeton ja todistaa sitten: “Se, mikä hänessä on siinnyt, on Pyhästä Hengestä.” Ei siis miehen siemenestä, ei niin, vaan Maria on tullut raskaaksi säilyttäen neitsyytensä loukkaamattomana. On siis tapahtunut juuri se, minkä Jesaja oli ennustanut. “Katso, neitsyt tulee raskaak-

si ja synnyttää pojan. Herran enkeli antaa vain vieläkin kirkkaamman valon kuin profeetta Jesaja tästä ihmeellisestä neitsyen raskaaksi tulosta ja synnyttämisestä. Hän lisää, että Maria on raskaana Pyhästä Hengestä. Jumala on nähnyt hyväksi antaa tiedoksi tämän ihmeellisen ilmoituksen: “sikisi Pyhästä Hengestä” Uuden testamentin alussa. Se, että Messias oli oleva neitsyen poika, siinnyt ja syntynyt ihmeellisellä ainutlaatuisella tavalla neitsyestä, oli ilmoitettu jo selkeästi Vanhan testamentin uskoville. Mutta nämä vielä tutkivat, millaiseen aikaan Jumalan Henki viittasi tällä ihmeellisellä sanalla Jes. 7:14. He tutkivat pyhässä innostuksessa, miten se tulisi toteutumaan. Ja nyt, kun ihme oli tapahtunut, Jumala antoi kysymyksen tai vaasta täyden vastauksen: “Se, mikä hänessä on siinnyt, on Pyhästä Hengestä.” Uusi testamentti vahvistaa Vanhan testamentin ja samalla kirkastaa erikoisella hohteellaan lupauksen valoa.

Matteus lainaa vasiten ja korostaen koko ennustuksen Jes. 7:14 sekä myös juuri nämä sanat: “Häntä kutsutaan nimellä Immanuel.” Hän sanoo: “kutsutaan”, koska on itsestään selvää, että nimi, jonka äiti antaa lapselle Jumalan käskystä, on yleisesti tunnustettu ja hyväksytty. Tämä Jumalan ilmoittama nimi vastaa lapsen laatua ja olemusta ja ilmaisee Kristuksen persoonan luonteenomaisen piirteen. Matteus kääntää heti samalla nimen Immanuel. Se on: “Jumala meidän kanssamme.” Hän halua sanoa: Marian poika, joka on siinnyt Pyhästä Hengestä, on todellinen “Jumala meidän kanssamme”. Tämä nimi on sen persoonan lyhin, paras ja selvin luonnehdinta, josta evan-

kelista tulee jatkossa kertomaan: Jeesus Kristus, se on Immanuel, jumalihminen. Koska tämä on suuri, korkea ilmoitus, hän lainaa Profeetan todistusta ja huomauttaa saamansa ilmoituksen nojalla ja Pyhän Hengen vaikutuksesta, että tämä suuri sana on täyttynyt Jeesuksen Kristuksen sikiämisessä ja syntymässä ja niiden myötä. Muuten jo enkeli Gabriel oli ilmoittanut Marialle saman salaisuuden, nimittäin Pyhästä Hengestä sikiämisen ja Jumalan Pojan ihmiseksi tulon salaisuuden. "Pyhä Henki tulee sinun päällesi, ja Korkeimman voima varjoaa sinut; sen tähden myös se pyhä, mikä syntyy, pitää kutsuttaman Jumalan Pojaksi" (Luuk. 1:35).

Matteus kertoo lopuksi, että Herran enkeli oli ilmoittanut Joosefille myös nimen Jeesus ja selittänyt sen merkitykseksi: "Hän on pelastava kansansa heidän synneistään." Siten hän esittää näillä sanoilla myös sen ajatuksen, joka meillä oli esillä jo Jesajan yhteydessä: Immanuel on tuova kansalleen täydellisen pelastuksen.

Modernit kriitikot, jotka häpäisevät profeetan arvovaltaa, ovat johdonmukaisuuden tähden pakotetut riistämään kaiken kunnian evankelistalta, ei vain Apostolin ja pyhän jumalanmiehen kunnian, vaan ylipäättään myös kaiken inhimillisen kunnian. Jos Matteus on kohdistanut Profeetan sanan Jeesukseen Kristukseen, jos Jesaja puhuisi vain kuninkaan tai profeetan pojasta, hän olisi pelannut kieroja peliä pyhillä asioilla. Mutta ei niin, vaan nämä Profeetan ja Apostolin arvostelijat paljastavat ja tuomitsevat itsensä ilkeämielisinä, luihuina valehtelijoina ja petteureina. Jos taas Matteus on niin ponnekkaisesti esittänyt Jeesuksen Kris-

tuksen, Marian pojan, neitsyen poikana ja oikeana Immanuelina ja huomauttanut, että tämä on ennustuksen täyttymys ja oikea merkitys, kun taas Jesaja puhuisi ennustuksessaan vain Israelin kansasta Jumalan kansana, niin hän olisi väärentänyt ennustuksen ja syöllistynyt petkutukseen. Selitys, että Jeesus Kristus olisi ennustettu Jes. 7:14:ssa epäsuorasti, esikuvana (typos), sikäli kuin hän on Israelin anti-typos, oikea Israel yksilönä, on surkea pakoyritys, joka leimaa Matteuksen viisastelijaksi, mutta johtaa pohjimmitaan nämä tyypiteorian puolustajat viisasteluun ja nurkkaliehakointiin. Ja kun Keil, Delitzsch ja muut, jotka oikein kohdistavat Jes. 7:14 Messiaaseen, mutta eivät tunnusta nimen Immanuel merkitystä, koska se ollakseen Vanhassa testamentissa on heille liian vahvaa ruokaa, sitten myöntävät, että Matteus käyttää nimeä Immanuel jumalihmisen merkityksessä, niin he samalla uskovat evankelistalla olevan väärän käsityksen ennustuksesta. Silloin Matteus on heti evankeliuminsa alussa seurannut omaa henkeään ja viettiään, koska hän olisi ymmärtänyt ja tulkinut väärin Profeettaa. Tai kummatkin, sekä Profeetta että evankelista, olisivat leikkineet ja pilailleet Immanuel nimellä omien subjektiiivisten mieltymystensä ja vaikutelmiensa mukaan. Myös sellainen näennäisesti vähäinen ero Profeetan ja Apostolin välillä osoittaisi profeetallisten ja apostolisten kirjoitusten inspiraation hurskaaksi harhakuvitelmaksii.

Ei niin, vaan olemme nähneet, että Matteus ja Jesaja ovat täydessä sopu-soinnussa ja että Matteus on ymmärtänyt ja selittänyt Profeetan sanan oikein.

Molempia kuljetti sama Henki, Kristuksen Henki ja ilmoitti ihmisille suuren Jumalan ihmeen, Jumalan Pojan ihmiseksi tulon, ennen kuin se tapahtui ja sen jälkeen kun se oli tapahtunut.

Jeesus Kristus, Marian poika, Daavidin poika, saastaton neitsyen poika, tosi ihminen, lihaa ja verta kuten mekin, kuitenkin samalla Jumala, Jumala ennen muuta väkevä Jumala, Jumala voimansa ja valtasuuruutensa täyteydessä: tämä on oikea Kristus-kuva, joka on evankeliumin alussa, tämä on Kristuksen persoonan ihmeellinen salaisuus, josta Profeetat ja Apostolit todistavat. Tämä profeettalaisapostolinen Kristus-todistus kumoaa ne ajatukset ja nuhtelee niistä, joita rajallinen, turmeltunut ihmismäärä esittää Kristuksesta; sama koskee myös modernin teologian kristologisia teorioita. Rationalismin tökerö petkus, joka esittää Jeesuksen tavalliseksi syntyiseksi ihmiseksi, on pätevästi kumottu. Kuitenkin valhe on siinä vain hienomalla tavalla ja on kietonut ansaansa monien ”uskovien” kristittyjen ajatukset ja mielen. Niin sanotut positiiviset teologit viihtyvät nykyisin mielellään Jeesuksen lihan kiusattuuden ideassa, sellaisen taistelun ajatuksessa, jota Kristus olisi käynyt oman luontonsa mielitekoja vastaan, tosin ne voitollisesti kestäen. Tätä vastaan on profeettalaisapostolinen sana: ”Katso, neitsyt on raskaana ja synnyttää pojan.” ”Mikä hänessä on sinnyt, on Pyhästä Hengestä.” Kristus ei ainoastaan ollut tekemättä syntiä, vaan hän oli myös luontonsa puolesta sikiämisestään ja syntymästään lähtien aivan puhdas ja saastaton. Useimpien nykyisten saksalaisten ”luterilaisten” teologien mielioppi

on kenosisteoria, olettamus, että Jumalan Poika ihmiseksi tullessaan olisi luopunut jumalallisesta voimastaan ja valtasuuruudestaan ja tyhjentänyt jumalallisen minänsä sikäli, että hän olisi alennuksen tilassaan tuntenut, ajatellut, tahtonut ja toiminut vain ihmisenä. Abstrakti, sisällöstään riisuttu jumalallinen minä olisi tämän mukaan liikkunut puhtaasti inhimillisessä olomuodossa. Sen kumoaa tämä yksi sana: Immanuel. Tämä ihminen, Jeesus Kristus, Marian poika, oli ja on alusta asti sikiämisestään ja syntymästään alkaen tosi Jumala, absoluuttinen Jumala, joka ei voi koskaan muuttua, ei koskaan kieltää itseään, joka pysyy sellaisena kuin on, väkevä Jumala, kaikkivaltias Herra Sebaot. Profeettalaisapostolinen todistus neitsyen pojasta, Immanuelista, on myös meidän ainoa tukemme ja lohdutuksemme elämässä ja kuolemassa. Sillä vain silloin, kun tämä Jeesus Kristus on pyhä, väkevä, kaikkivaltias Jumala ja kun hän on sitä ollut alusta, meillä on hänessä ja siinä työssä, jonka hän on saanut aikaan lihassa eläessään riittävä suojia ja tuki syntiä, kuolemaa, perkelettä ja Jumalan vihaa vastaan. Vain silloin voimme ilolla tunnustaa: Immanuel, Jumala kanssamme!

1) ”Tässä on sana profeetta kirjoitettu isolla alkukirjaimella, milloin se viittaa Vanhan testamentin kirjaoprofeettoihin omana käsitteenään; samoin sana apostoli, kun se viittaa apostolien kirjoittamiin tai arvovalloillaan vahvistamiin Uuden testamentin kirjoihin. Kääntäjän huomautus.”

Georg Stoeckhardt (1842–1913), Lehre und Wehre, vsk. 30, April 1884, No 4, ss. 121 – 128. Suom. MS.

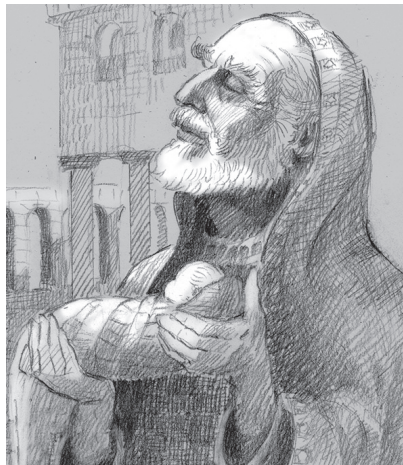
Sama Rauhanruhtinas juutalaisilla ja pakanoilla

Ja katso, Jerusalemissa oli mies, nimeltä Simeon; hän oli hurskas ja jumalinen mies, joka odotti Israelin lohdutusta, ja Pyhä Henki oli hänen päällänsä. Ja Pyhä Henki oli hänelle ilmoittanut, ettei hän ollut näkevä kuolemaa, ennenkuin oli nähnyt Herran Voidellun. Ja hän tuli Hengen vaikutuksesta pyhäkköön. Ja kun vanhemmat toivat Jeesus-lasta sisälle tehdäkseen hänelle, niinkuin tapa oli lain mukaan, otti hänkin hänet syliinsä ja kiitti Jumalaa ja sanoi: *“Herra, nyt sinä lastet palvelijasi rauhaan menemään, sanasi mukaan; sillä minun silmäni ovat nähneet sinun autuutesi, jonka sinä olet valmistanut kaikkien kansojen nähdä, valkeudeksi, joka on ilmestyvä pakanoille, ja kirkkaudeksi kansallesi Israelille.”* (Luuk. 2:25-32, osa kynttiläpäivän 1. vuosikerran evankeliumitekstistä)

Vanha Simeon sai Jumalan lupauksen mukaan nähdä Jeesuksen ennen kuolemaansa. Hän riemuisti Vapahtajan näkemisestä. Uskossa Vapahtajaan Simeon saattoi rauhassa odottaa siirtymistä tästä ajasta iankaikkiseen autuuteen.

Simeonin kiitosvirsi osoittaa, että Jeesuksen tulemisella on merkitys kaikille kansoille. Hän tuli pakanoille valoksi ja Israelille kirkkaudeksi. Tämän ilosanoman äärellä saat sinä omistaa varmasti Jumalan rauhan. Koska Vapahtaja on tullut kaikkia varten, on hän tullut sinuakin varten.

Jeesuksen tuleminen kaikkien kansojen Vapahtajaksi sekä varjelee meitä harhalta että antaa oikean sisällön läheystyölle. Monet opettavat tänä päivänä,

että maallisella Israelilla olisi erityisase-
ma Jumalan edessä tai että he pelastuisivat jotenkin eri tavalla kuin toisten kansojen uskovat. Näin ei ole. Kaikki ovat luonnostaan syntisiä. Kaikille on tie pelastukseen avattu uskossa Kristukseen. Näin vältymme siltä harhalta, että Israel tai jokin muu kansa olisi toisiin nähden erityinen. Uudessa Liitossa on vain yksi Jumalan kansa, eli ne, jotka uskovat Kristukseen. Siinä joukossa ei ole juutalaista eikä kreikkalaista, siis ei erotusta kansallisuuden mukaan.

Evankeliumi Jeesuksesta, kaikille kansoille annetusta Vapahtajasta, on lähetystyön keskus. Tämä sana on saavuttanut sinutkin niin, että voit uskossa Jeesukseen omistaa Jumalan rauhan ja aikasi päättyessä lähteä rauhassa iankaikkiseen elämään. Sanoma Vapahtajasta on tarkoitettu kansallisuudesta riippumatta kerrottavaksi niille, jotka eivät häntä tunne.

Kansojen meri pauhaa

“Voi paljojen kansojen pauhua – ne pauhaavat, niin kuin meri pauhaa, ja kansakuntien kohinaa – ne kohisevat, niin kuin valtavat vedet kohisevat! Kansakunnat kohisevat, niin kuin suuret vedet kohisevat, mutta hän nuhtelee niitä, ja ne pakenevat kauas; ne karkotetaan niin kuin akanat tuullessa vuorilla, niin kuin lentävät lehdet rajuilmassa. Katso, ehtoolla on oleva kauhu, aamun tullen ei heitä enää ole. Tämä on riistäjäimme osa, ryöstäjäimme arpa.” Jes. 17:12–14.

Jumalan sana vertaa kansojen Jumalan vastaista toimintaa meren pauhuun. Se on voimakasta, äänekkästä, suuntautunutta, aktiivista ja määrätietoista. Se nousee sekä suurista masoista että kansakuntien järjestyneestä toiminnasta. Se tapahtuu rahan voimalla sekä järjen, asiantuntemuksen ja lain varjolla. Se vastustaa Jumalaa ja hänen omiaan. Se on kapinaa Raamatua, evankeliumia, uskoa ja kaikkea Jumalan tahtoa vastaan.

Kristuksen kirkkolaiva heittelehtii myrskyssä. Aallot jo ovat sen niellä. Mutta Kristus on laivassaan eikä salli sen hukkua.

Meren raivo yltyy viimeistä päivää kohden. “Maan kuninkaat nousevat, ruhtinaat yhdessä neuvottelevat Herraa ja hänen Voideltuansa vastaan: “Katkaiskaamme heidän kahleensa,

heittäkäämme päältämme heidän köy tensä.” (Ps. 2:2–3.) He ilakoivat voimansa tunnossa. Täydellinen voitto on jo kuin käsillä. Mutta Herra nauraa heille. Ylimielisyydessään he eivät tajua, että ehtoo rientää ja yö on lähellä.

Kun Kristus tulee kunniassa, Kristuksen vastustajille tulee kauhu. Kun Jumalan lapsille koittaa iankaikkisen elämän aamu, pilkkaajia ei ole.

Jumalan lapsilla on myrskyssäkin suoja.

Ken on lapsi Herran armaan, Turvatumpi hän on varmaan *Kuin on tähti taivahalla, lintu emon siiven alla.*

Herra hoitaa omiansa Siionissa, majassansa, Aina heille tarpeet antaa, Käsillänsä heitä kantaa.

Murhe, onni kädestänsä Ei voi riistää pieniänsä. Kun hän tuntee lasten huolet, Väistyy kaikki pahan nuolet.

Saamme luottaa ystäväämme, Myös hän hiukset lukee päämme. Aina suo hän lohdutustaan Myöskin murheeseemme mustaan.

Lauma pieni, riemuin kiitä Herraa armollista siitä, Että hän on turvanamme, Maahan kaataa vainoojamme.

Käyköön myöten taikka vastaan, Eipä hylkää Isä lastaan. Tärkein on — se mieleen paina — Hälle lapsen onni aina.

Lina Sandell. Siionin Kannel 1961 nro 378. MS

ILTALAU LU

*Ilta on tullut, Luojani.
Näit minut jo idullani,
aamuhetkistä kiireiseen keskipäivään,
kaikkeen elämänhulinaan.
Näit minut, vaikka en
aina nähnyt Sinua.
Olit kanssani. Olet.
Olet antanut minun tulla
tähän hiljenevään iltaan.*

*Vielä jos uuden päivän saan —
Tänäänkin.
Heräsin siihen tietämättä,
mitä se toisi.
Joskus en olisi malttanut odottaa,
joskus en olisi uskaltanut odottaa.
Onneksi Sinä tiedät kaikki.
Opetit minutkin odottamaan.
Tapahtukoon Sinun tahtosi
tänään ja aina.*

*Varjele lapsena taivahan
keskellä kylmän maailman.
Kuinka monien käsivarsien oletkaan
antanut minua kantaa!
Pienissä ja isommissa kompastuksissa
tuki, turva ja lohdutus,
suurin syli.
Yhä Sinussa.*

*Nukkua helmaas nyt mun suo.
Kaiken saan jälleen
jättää käsiisi.
Pyyhit syntini pois,
peittelet armollasi,
nukutat rauhaasi.
Tuleva yö ei jätä pimeään.
Herätät minut
uuden aamun valoon.*

Nimim. Pisara
Psalmi 90 ja SK 480
Keväällä ja syksyllä -07

STLK:n kirjamyyntiluettelo ja hinnasto 2008 Hinnat euroina

Aamoksen kirja, käännös ja selitys (Särelä)	2,50
Erlaisia luterilaisia kirkkoja ja kirkkoliittoja (Uppala)	1,00
Iso katekismus, venäjänkielinen	10,00
Israelin asema Uuden testamentin seurakunnassa (Särelä)	0,50
Jeesus elää, runokirja (Aho)	5,00
Jeesus on tosi Jumala (Särelä)	2,50
Katso Jumalan Karitsa (Aho)	5,00
Kirkko ja virka (C.F.W. Walther)	18,50
Kirkkokuri vaelluksen asioissa (Särelä)	1,50
Koetelkaa kaikki (toim. Särelä)	1,50
Kolossan seurakunta (Särelä)	2,50
Kristinoppi, (englanninkielinen, latviankielinen, liettuankielinen, suomenkielinen, venäjänkielinen, vironkielinen) á	10,00
Kristuksen kuuliaisuus (Särelä)	8,50
Kristus meidän edestämme (Särelä)	17,00
Kristus pyhän Raamatun selittäjänä (Särelä)	3,50
Lapsikaste on raamatullinen (Särelä)	5,00
Lapsikaste on raamatullinen, venäjänkielinen	8,00
Luterilaiset tunnustuskirjat, venäjänkielinen	32,00
Luterilaisuus ja paavius, (sis. Schmalkaldenin uskonkohdat ja Paavin vallasta ja yliherruudesta), venäjänkielinen	10,00
Miten luterilainen kirkko selittää Vanhaa ja Uutta testamenttia (R. Preus)	5,00
Oikaisuja pastori Pätiälän muistelmiin (Uppala)	1,00
Oikea näkyvä kirkko (C.F.W. Walther)	17,00
Paikallisseurakunta (C.F.W. Walther)	17,00
Pyhän kasteen sakramentti (Aho)	0,50
Raamattu opettaa	1,00
Raamattua ja tunnustusta koskeva periaatelausunto	2,50
Raamatun arvovallasta ja erehtymättömyydestä (Nafzger)	5,00
Rakkaimmat raamatunpaikat (toim. Särelä)	0,50
Rukous joka päivälle	0,50
Saarnakirja osa 1 "Rauha teille!" (M. Särelä)	15,00
Saarnavirka on Kristuksen käsky (Markku Särelä)	17,00
Sana on elämän lähde, suomenkielinen (Särelä)	6,00
venäjänkielinen (Särelä)	8,00
Seurakunnan oikeudesta ja saarnavirasta (Luther)	6,00
Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko 1928 1968	1,00
Säännöt 2004	3,00
Taustaa 1 — Tekijänoikeudesta maailmaan (Pälikkö & Särelä)	8,00
Taustaa 2 — Kehitysoopin kulissit (Pälikkö)	10,00
Tunnustukselliset 1 seurakunnat syntyvät (Uppala)	17,00
Tähän asti on Herra meitä auttanut STLK:n 50 vuotisjuhlaulkaisu	3,50
Vanhan testamentin esikuvia Jeesuksesta (Aho)	2,50
Yksin uskosta, (sis. Augsburgin tunnustus ja Apologia), venäjänkielinen	25,00
95 teesiä Lutherin muistovuonna 1983 (Särelä)	1,00
<hr/>	
Ensimmäisen Mooseksen kirjan selitys 1-7 (Luther).....	49,00
Ensimmäisen Mooseksen kirjan selitys 8-17 (Luther)	49,00
Ensimmäisen Mooseksen kirjan selitys 18-24 (Luther)	49,00
Ensimmäisen Mooseksen kirjan selitys 25-31 (Luther)	49,00
Kaukainen voittolaulu, Ilmestyskirjan selitys (Becker) nid.	4,00
“ “ sid.	8,50
Kristillisen kirkon usko ja nykyajan raamatuntutkimus (Preus)	3,50
Oppi Jumalan sanasta (Gerhard)	42,00
Raamatun inspiraatio (Preus)	14,50
Uskon pyhä salaisuus (Gerhard)	37,00
Vanhurskauttamisoppi klassisen luterilaisen ortodoksian teologiassa (Preus)	5,00
Voimattomalle voimaa (Aho/Koskenniemi)	17,00
<hr/>	
LUTERILAINEN lehti, vuosikerta	25,00
“ “ “ irtonumero	2,50

Lähetystyöhön tarkoitetuista suuremmista tilauksista voidaan hinnasta neuvotella erikseen.

Postitse tilattaessa hintaan lisätään toimituskulut

Taivasten valtakunta on peltoon kätketyn aarteen kaltainen, jonka mies löysi ja kätki; ja siitä iloissaan hän meni ja myi kaikki, mitä hänellä oli, ja osti sen pelton. Vielä taivasten valtakunta on kuin kauppias, joka etsi kalliita helmiä, ja löydettyään yhden kallisarvoisen helmen hän meni ja myi kaikki, mitä hänellä oli, ja osti sen. Vielä taivasten valtakunta on nuotan kaltainen, joka heitettiin mereen ja kokosi kaikkinaisia kaloja. Ja kun se tuli täyteen, vetivät he sen rannalle, istuutuivat ja kokosivat hyvät astioihin, mutta kelvottomat he viskasivat pois. Näin on käyvä maailman lopussa; enkelit lähtevät ja erottavat pahat vanhurskaista ja heittävät heidät tuliseen pätsiin; siellä on oleva itku ja hammasten kiristys. Oleteko ymmärtäneet tämän kaiken?" He vastasivat hänelle: "Olemme." Ja hän sanoi heille: "Niin on jokainen kirjanoppinut, joka on tullut taivasten valtakunnan opetuslapsiksi, perheenisännän kaltainen, joka tuo aarrekammiostaan esille uutta ja vanhaa." (Matt. 13: 44-52)

Helsingin ja Lahden seurakunnat yhdistyivät vuoden 2008 alussa

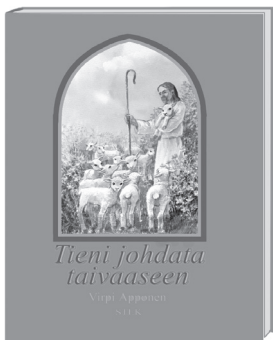
Helsingin ja Lahden Tunnustukselliset Luterilaiset Seurakunnat yhdistyivät tämän vuoden alussa. Yhdistyneen seurakunnan nimi on Helsingin Tunnustuksellinen Luterilainen Seurakunta.

Yhdistyminen nähtiin hyödylliseksi sen tähden, että näin voidaan pienentää hallintoon, tilinpitoon ja muihin virallisiin asioihin liittyvää työmäärää ja kuluja. Yhdistyminen ei vaikuta seurakunnan toimintaan eri paikkakunnilla.

Ja hän saapui Nasaretiin, jossa hänet oli kasvatettu, ja meni tapansa mukaan sapatinpäivänä synagoogaan ja nousi lukemaan. Niin hänelle annettiin profeetta Esaiaan kirja, ja kun hän avasi kirjan, löysi hän sen paikan, jossa oli kirjoitettuna: "Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan evankeliumia köyhille; hän on lähettänyt minut saarnaamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista, päästämään sorretut vapauteen, saarnaamaan Herran otollista vuotta."

Ja käärittyään kirjan kokoon hän antoi sen palvelijalle ja istuutui; ja kaikkien synagoogassa olevien silmät olivat häneen kiinnitetyt. Niin hän rupesi puhumaan heille: "Tänä päivänä tämä kirjoitus on käynyt toteen teidän korvainne kuullen." Ja kaikki lausuiivat hänestä hyvän todistuksen ja ihmettelivät niitä armon sanoja, jotka hänen suustansa lähtivät; ja he sanoivat: "Eikö tämä ole Joosefin poika?" (Luuk 4: 16-22)

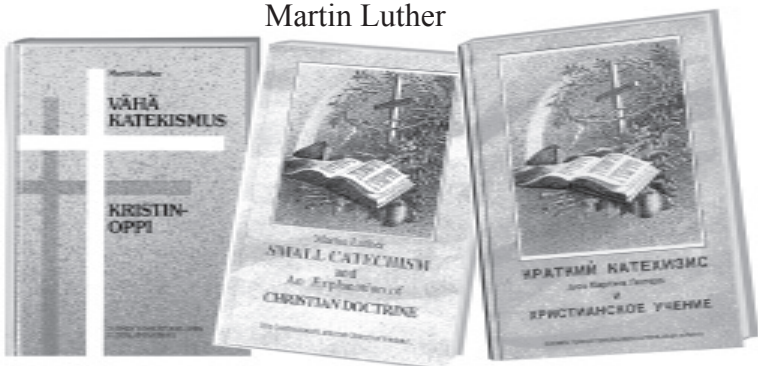
Uusia kirjoja tulossa

Jos Jumala suo, tulevan kevään, 2008 aikana, saamme painosta pitkään valmisteilla olleen Kristinopin ruotsiksi.

Markku Särelin saarnakirjaan on myös tulossa odotettua jatkoa. Kakkososa ilmestyy sopivasti pääsiäiseksi, jos Jumala suo. Se sisältää 480 sivua ja yli 80 saarnaa. Se käsittelee saarnat laskiaissunnuntaista helluntaihin

Virpi Apposen lastenkirja Tieni johdata taivaaseen on niin ikään tulossa samoihin aikoihin. On suuri asia, että saamme antaa lasten käsiin luotettavan, hauskaasti kirjoitetun hengellisen kirjan, jossa uskon asioita on esitetty oikeassa hengessä.

VÄHÄ KATEKISMUS ja sen laaja selitys, Kristinoppi, 295 sivua Martin Luther

Lutherin Vähä katekismus ja siihen liittyvä Kristinoppi on tärkeä perusteos tunnustuksellisesta luterilaisesta opista kiinnostuneille. Se antaa kattavan esityksen siitä, mitä uskomme Raamatun mukaan. Se paitsi vastaa moniin ihmisillä mahdollisesti olleisiin kysymyksiin, se vastaa myös sellaisiin kysymyksiin, joita ihmiset eivät osaa tehdä ja jotka kuitenkin ovat heille tärkeitä.

Kirja on julkaistu eri kielisinä. Kirjan hinta on 10 euroa kielestä riippumatta.

Talvileiri Oriveden Siitamajalla

20.-23.3.2008

Puolestamme kuollut ja ylösnoussut Vapahtaja

To 20.3. 12.00 Saapuminen ja lounas

13.00 Alkukahaus

14.00 Virsitunti

16.00 Profeetta Jesajan ennustus Jeesuksen kuolemasta (Jes. 53)

18.00 Ehtoollisen vietto

Ruokailut klo 15, 17 ja 20.

Pe 21.3. 9.00 Aamuhartaus

9.45 Kärsimysajan virsiä

11.00 Jumalanpalvelus

13.00 Lasten tunti, nuorten tunti

15.00 Apostolien julistus Kristuksen kuolemasta

16.00 Kristuksen hautaaminen ja helvettiin astuminen

19.00 Iltahartaus, Siionin kanteleen lauluja

Ruokailut klo 8, 12, 14, 17 ja 20

La 22.3. 9.00 Aamuhartaus

9.30 Opettaako Vanha testamentti ylösnoousemusta?

10.30 Apostolien julistus Kristuksen ylösnoousemuksesta

11.30 Virsitunti

14.00 Lasten iltapäivä

16.00 Miksi Kristuksen ylösnoousemus on tae kaikkien syntien sovitukselta?

19.00 Iltahartaus, Siionin kanteleen lauluja

Ruokailut klo 8, 12, 14, 17 ja 20

Su 23.3. 9.00 Aamurukous

11.00 Ehtoollisjumalanpalvelus

n. 12.15 Lounas

Osallistumismaksu: Aikuiset koko ajalta 60 euroa tai 22 euroa/päivä. Lapset, nuoret, opiskelijat, työttömät ja yksinhuoltajat puoli hintaa.

Ilmoittautuminen: Viimeistään ma 17.3. Kimmo Närhille, puh. 040 7567 659, sähköposti: kimmo.narhi@luterilainen.com

Korjaus

Luterilaisen 11-12 / 2007 sivulla 336 oikean palstan kolmannessa kappaleessa olivat virheellisesti vuosiluvut 5 jKr. ja 4 jKr. Oikeat vuosiluvut ovat 5 eKr. ja 4 eKr.

Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko

Helsinki, Fabianinkatu 13 A 1: **Jumalanpalvelus** sunnuntaisin klo 11 HPE 3.2., 2.3. 6.4. ja 4.5. *Poikkeus*: ei jumalanpalvelusta 23.3. ja 18.5. *Iltanuorille ja nuorille aikuisille* pe 1.2. ja 4.4. klo 18. *Lasten iltapäivä la 2.2. ja 6.4. klo 14.*

Turku, Vähä-Hämeenkatu 12: **Jumalanpalvelus** la 9.2., 15.3. (HPE) ja 19.4. (HPE) klo 10. *Kevätjuhla* su 18.5. alkaen klo 11.

Tampere, Hämeenpuisto 39 A: **Jumalanpalvelus** su 10.2. (EB), 24.2. (HPE) (KN), 9.3. (HPE) (KN), 13.4. (HPE) (KN) klo 11.

Siitamaaja: *Talvileiri pääsiäisen aikaan* to 20.-su 23.3. **Jumalanpalvelus** su 27.4. (MS), 11.5. ja 25.5. (HPE) klo 11.

Hämeenlinna, Saaristenkatu 22: **Jumalanpalvelus** su 17.2., 20.4. (HPE) ja 1.6. (HPE) klo 11.

Pori, Gallen-Kallelankatu 12: **Jumalanpalvelus** la 9.2., 15.3. (HPE) ja 19.4. (HPE) klo 15.30. Esirippikoulu joka kerralla tilaisuuden yhteydessä.

Kokkola: **Jumalanpalvelus** la 16.2. klo 12, la 12.4. klo 12 ja to 8.5. klo 18 (HPE).

Vaasa, Logos r.f.:n tila Kirjastokatu 5, sisäpiha: **Jumalanpalvelus** pe 15.2. ja 11.4. klo 18.

Liperi/Kontiolahti/Lieksa: **Jumalanpalvelus** to 14.2. (HPE) ja to 10.4. (HPE)

Koskenpää pe 22.2. ja pe 18.4. klo 13 Tiensivussa.

Kyyjärvi la 29.3. (HPE) klo 13 Elma Murrolla ja la 26.4. klo 13 Martti Lehtolalla.

Haapamäki pe 28.3. klo 13.

Karstula la 1.3. klo 13 Tatu ja Katri Lahdella

Jyväskylä la 8.3. (huom! muuttunut päivä) Rantasella, Kivääritehtaankatu 12 A 26 ja la 26.4. Brockwellilla, Tyypypääntie 8 C 19 klo 18.

Hankasalmi la 29.3. (HPE) klo 18.

Tyrnävä pe 9.5. klo 15.30 (HPE).

Rovaniemi la 10.5. klo 10 (HPE).

Lahti, Rajakatu 7. Jumalanpalvelukset su klo 16. HPE 10.2., 16.3., 13.4. ja 11.5. Jumalanpalvelusta ei ole su 2.3. ja 23.3. *Kristinopin peruskohdat* ti 12.2., 26.2., 11.3., 25.3., 8.4., 29.4. ja 13.5. klo 18. *Seurakunta-iltapäivä* ke 6.2., 5.3., 2.4. ja 7.5. klo 18. *Pyhäkoulu* tiistaisin klo 18. *Lasten iltapäivä* la 23.2. klo 14. *Kevätjuhla* to 22.5. klo 18.

Kuusankoski, Kettumäentie 2: **Jumalanpalvelus** su 10.2. (HPE), 16.3., 11.5. (HPE) Raamattutunti ke 20.2. ja 16.4. klo 18.

Kotka: *Raamattutunti* Lindellillä ke 21.5. klo 18.

Yhteystiedot:

Pastori Kimmo Närhi,
Rajakatu 7, 15100 Lahti,
puh. 03-7823097, 040-7567659,
Fax: 03- 734 2484, Sähköposti:
kimmo.narhi@luterilainen.com
STLK:n verkkosivut:
www.luterilainen.com

Sisällys:

Lupaus jokaiselle ihmiselle, Martti Luther.....	42
,Evankeliumin ainutlaatuisuus, KN.....	43
Minkäläinen usko pelastaa? RE.....	45
Pyhitys, KN.....	47
Lapsikasteesta, A.A.W, 75-vuotta sitten,.....	51
Ennustus ja täyttymys, G. S.,.....	56
Jeesus Kristus on sama eilen,tänään ja Sama Rauhanruhtinas juutalaisilla ja pakanoilla, KN.....	63
Kansojen meri pauhaa, MS.....	64
Iltalaulu, Pisara.....	65
Aarre, Matt. 13: 44-52.....	67
Tänä päivänä, Luuk 4: 16-22.....	68
Toimintatietoja.....	70
Kansi: Huutavan ääni erämaassa, Luuk. 3: 2-4, Kimmo Pälikkö	

Seurakuntien tilinumeroita: Tampere: 570002-240523. Lahti: 151930-6101857, Helsinki: 127030-18973. **Luterilainen -lehti** : 800017-303309

Kirkkokunta: 1) 220518-21559. Pyydetään merkitsemään viitenumerot seuraavasti: kotimaan työ 70302, ulkolähetys 75006, opintorahasto 75103, lahjoitukset Luterilaiselle 54108. **2)** Tilit/ kirjamyynti 800018-1477085.

**Luterilainen-lehti ilmestyy kerran kuussa, kolme kaksoisnumeroa.
Julkaisija: Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko.**

Tilaushinta 2008: Kotimaassa 25 e vuosikerta, ulkomaille 35 e

**Toimitus: Päätoimittaja: Kimmo Närhi, Rajak. 7, 15100 Lahti,
puh. 03 -7823097, 040-756 7659, fax 03-734 2484.**

Sähköposti: kimmo.narhi@luterilainen.com

Avustaja: Tuula Matikainen (Vesa), Kimmo Pälikkö (taitto, kuvitus)

Tilaukset, maksut, osoitteenmuutokset yms. os.:

Luterilainen c/o Leena Särelä, Ullanmäentie 11 A 11, 02750 Espoo,

Sähköposti: lsarela@gmail.com

Luterilainen-lehden pankkitilin numero: 800017-303309.

Kirkon internet-sivut: www.luterilainen.com